

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Inventeringsrapport stora rovdjur i Västmanlands län 2022–2023

Författare: Daniel Mallwitz

LÄNSSTYRELSENS RAPPORTSERIE

Rapport 2023:06

Titel: Inventeringsrapport stora rovdjur i Västmanlands län 2022–2023

Författare: Daniel Mallwitz

Enhet: Vilt, veterinär och djurskydd

Länsstyrelsen i Västmanlands Län

Omslagsbild: Vargvalpar från Almhöjden-reviret

Foto: Per Ahlqvist

Förord

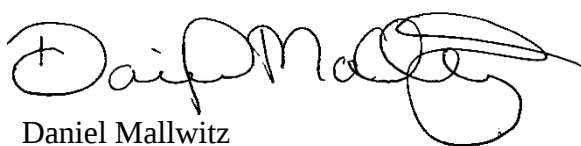
Länsstyrelsen har det regionala ansvaret för förvaltningen av våra stora rovdjur; björn, järv, kungsörn, lo och varg. Som en del i detta arbete genomför Länsstyrelsen årliga inventeringar för att kunna följa utvecklingen i rovdjursstammarna. Kungsörn inventeras på våren då man letar efter häckande par medan inventeringen av järv, lo och varg huvudsakligen sker vintertid då det finns spårnö. Björn inventeras med några års mellanrum med hjälp av DNA-analys av spillning under hösten. Under 2022 skedde björnspllningsinventering i Västmanland då det genomförs vart femte år, nästa kommer ske hösten 2027. Förutom den systematiska inventering som sker i Länsstyrelsens regi så följer Länsstyrelsen även upp de tips om rovdjursobservationer som kommer från allmänheten genom appen Skandobs Touch, www.skandobs.se, och andra kanaler.

Antalet konstaterade rovdjur och rovdjursföryngringar ligger sedan till grund för bland annat Länsstyrelsens beslut om skydds- och licensjakt.

Under inventeringssäsongen 2022-2023 har Länsstyrelsen först och främst koncentrerat inventeringen till varg och lodjur. Alla spårningar samt relevant bildmaterial läggs in i en nationell databas, Rovbase, och resultatet sammanställs av Viltskadecenter när de olika inventeringarna avslutas. På hemsidan www.rovbase.se kan man följa inventeringen under pågående säsong.

Denna rapport är en regional sammanställning av resultatet av inventeringarna i Västmanland och ingår i Länsstyrelsens rapportserie.

Västerås juli 2023

Daniel Mallwitz

Inventeringsansvarig stora rovdjur

Innehållsförteckning

Förord	1
Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	4
1 Bakgrund.....	5
2 Lodjur	6
2.1 Familjegrupper	6
2.1.1 Altmossen	6
2.1.2 Billsjön	6
2.1.3 Givorna	6
2.1.4 Hjälmarsällen	6
2.1.5 Hällbybrunn.....	6
2.1.6 Löa.....	6
2.1.7 Skultuna.....	6
2.1.8 Stora Hoberget	6
2.1.9 Sättra brunn	6
2.1.10 Ulvsbomuren.....	6
2.1.11 Ölsta	6
2.2 Döda lodjur	6
2.1 Lodjursstammens utbredning 2022 - 2023	6
2.2 Lodjursstammens utveckling i Västmanlands län	7
2.3 Kameraanvändning i lodjursinventeringen	8
3 Varg	12
3.1 Vargrevir	12
3.1.1 Almhöjden.....	12
3.1.2 Billingbo	12
3.1.3 Hälleskogsbrännan	12
3.1.4 Kesberget	12
3.1.5 Mjuggsjön	12

3.1.6	Tinäset.....	12
3.1.7	Vargmossen.....	12
3.1.8	Venabäcken.....	12
3.2	Vargstammens utbredning 2022 – 2023	12
3.3	Vargstammens utveckling i Västmanlands län 2003–2023.....	1
3.4	Döda vargar	1
4	Björninventering 2022	2
5	Järv och Kungsörn.....	3
6	Rapportering av stora rovdjur	4

Sammanfattning

Länsstyrelsen har kvalitetssäkrat elva (11) lodjursföryngringar under inventeringssäsongen 2022 - 2023 som berör Västmanlands län.

Under inventeringssäsongen 2022 – 2023 har åtta (8) vargrevir som berör Västmanlands län kvalitetssäkrats av Länsstyrelsen. Reviren fördelas på fyra (4) familjegrupper och fyra (4) revirmarkerande par. Västmanland hade tre (3) föryngringar av varg under inventeringssäsongen.

Ingen kvalitetssäkrad observation av järv har dokumenterats.

Under inventeringssäsongen 2022–2023 kom det in 421 rapporter från allmänheten via Skandobs Touch och skandobs.se.

Spillningsinventering av björn har genomförts där tre (3) prover efter björn också hittades i länet.

1 Bakgrund

Enligt 8 § i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, järv, kungsörn, lo och varg, ska Länsstyrelsen varje år undersöka hur många föryngringar som förekommer i länet. Inventeringens syfte är att fastställa det totala antalet årliga föryngringar av björn, järv, kungsörn, lo och varg. Hur inventeringen ska gå till är reglerat i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (NFS 2007:10). Länsstyrelsen kontrollerar inrapporterade observationer samt genomför inventeringar för att fastställa det totala antalet föryngringar, utbredning och förekomst av björn, järv, kungsörn och lo. För varg ska antalet familjegrupper och revirmarkerande par fastställas.

I varginventeringen ska alla föryngringar, familjegrupper och alla revirmarkerande par dokumenteras. Familjegrupper och revirmarkerande par har inventerats ända sedan regelrätta inventeringar infördes i Sverige 1998/1999. Därtill har föryngringar dokumenterats.

Allmänhetens observationer rapporteras framför allt in via appen Skandobs Touch eller www.skandobs.se.

Denna rapport gäller för den inventering som genomförts av Länsstyrelsen i Västmanland under reproduktionssäsongen 2022 (1 maj 2021 - 30 april 2023). Den huvudsakliga inventeringen har skett under vintertid eftersom fältpersonalen då kan följa djurens spår i snö. Länsstyrelsen har genomfört snoking för att hitta föryngringar. Under den snöfria perioden följs inrapporterade observationer upp (i den mån de bedöms vara möjligt) och spillning samlas in löpande under året samt att åtelkameror används året runt.

2 Lodjur

2.1 Familjegrupper

Totalt har elva (11) loföryngringar kvalitetssäkrats inom Västmanlands län inventeringssäsongen 2022–2023. Efter delning mellan länen ger detta ett inventeringsresultat på sju komma fem (7,5) familjegrupper. Punkten på kartan visar centrumpunkten för observationerna inom lodjursgrupperingen (bild 1).

2.1.1 Altmossen
Delas med Uppsala län

2.1.2 Billsjön
Familjegrupp som delas med
Dalarnas län

2.1.3 Givorna
Familjegrupp som delas med
Dalarnas län

2.1.4 Hjälmarskälen
Familjegrupp som delas med
Södermanlands län

2.1.5 Hällbybrunn
Familjegrupp som delas med
Södermanlands län

2.1.6 Löa
Familjegrupp som delas med Örebro
län

2.1.7 Skultuna
Länsegen familjegrupp

2.1.8 Stora Hoberget
Länsegen familjegrupp

2.1.9 Sättra brunn
Länsegen familjegrupp

2.1.10 Ulvsbomuren
Länsegen familjegrupp

2.1.11 Ölsta
Delas med Uppsala län

2.2 Döda lodjur

Under inventeringsperioden återfanns fem (5) döda lodjur. En hane, en hona samt tre ungar. Utöver det fälldes totalt sex (6) lodjur under licensjakt. Tre vuxna honor, två vuxna hanar samt en honunge.

2.1 Lodjursstammens utbredning 2022 - 2023

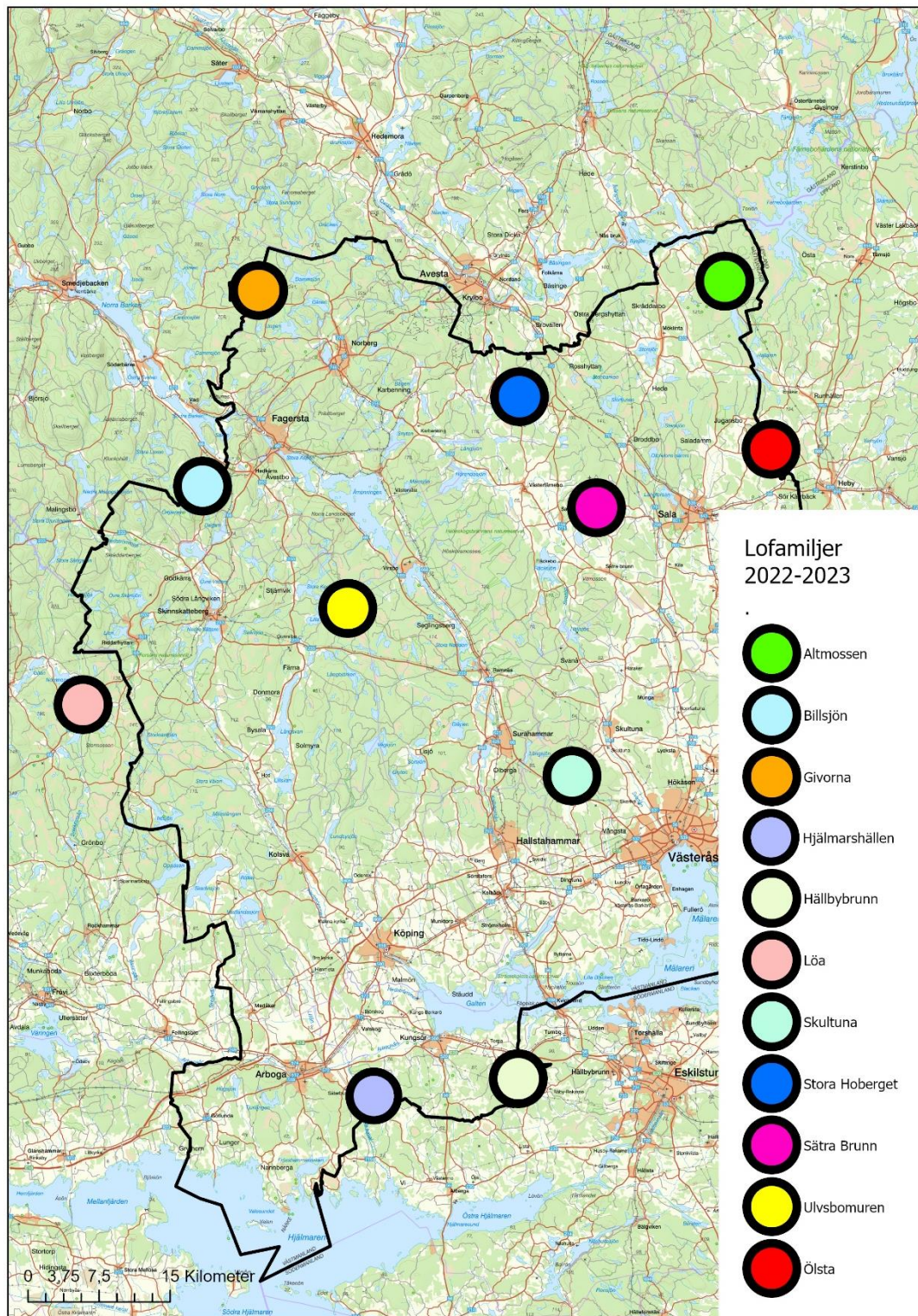
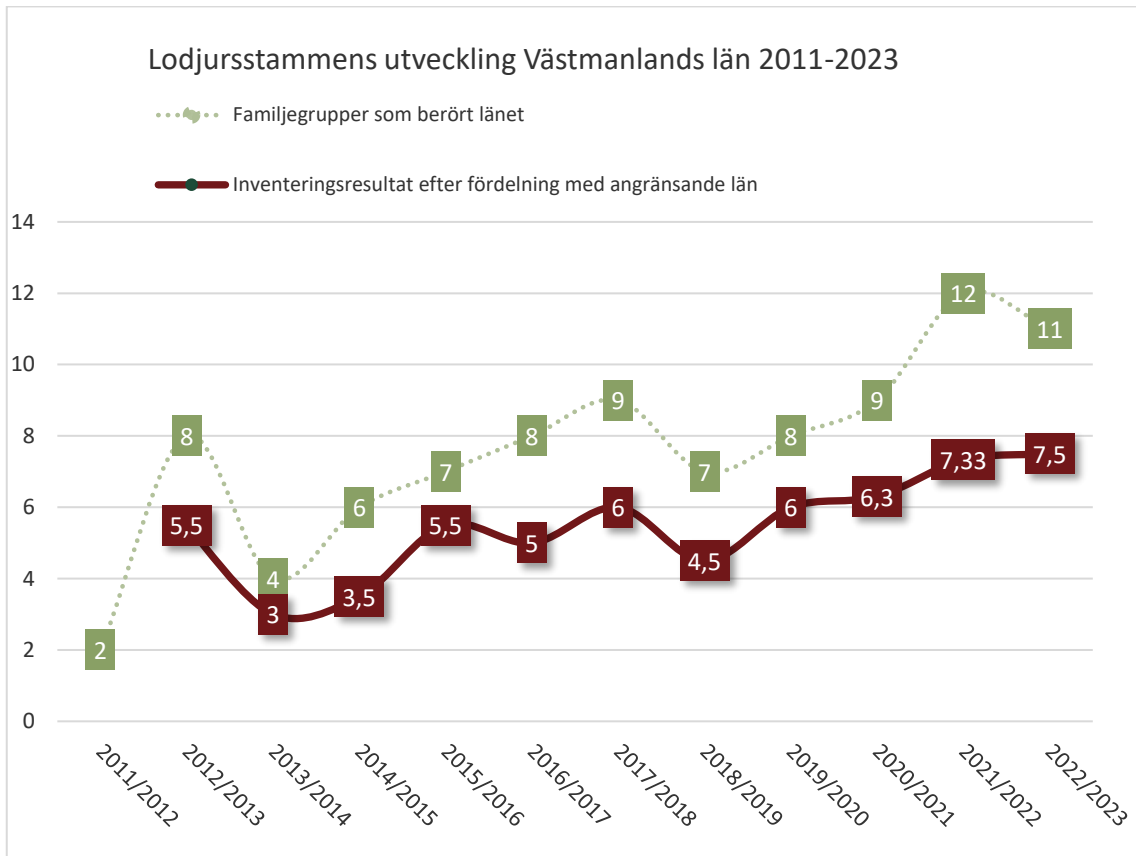

Bild 1. Karta över lodjursstammens utbredning i Västmanlands län under inventeringssäsongen 2022-2023.

2.2 Lodjursstammens utveckling i Västmanlands län

Figur 1. Lodjursstammens utveckling mellan 2011 och 2023. Blå linje visar antalet familjegrupper som berört länet. Orange linje visar inventeringsresultatet efter fördelning med grannlän

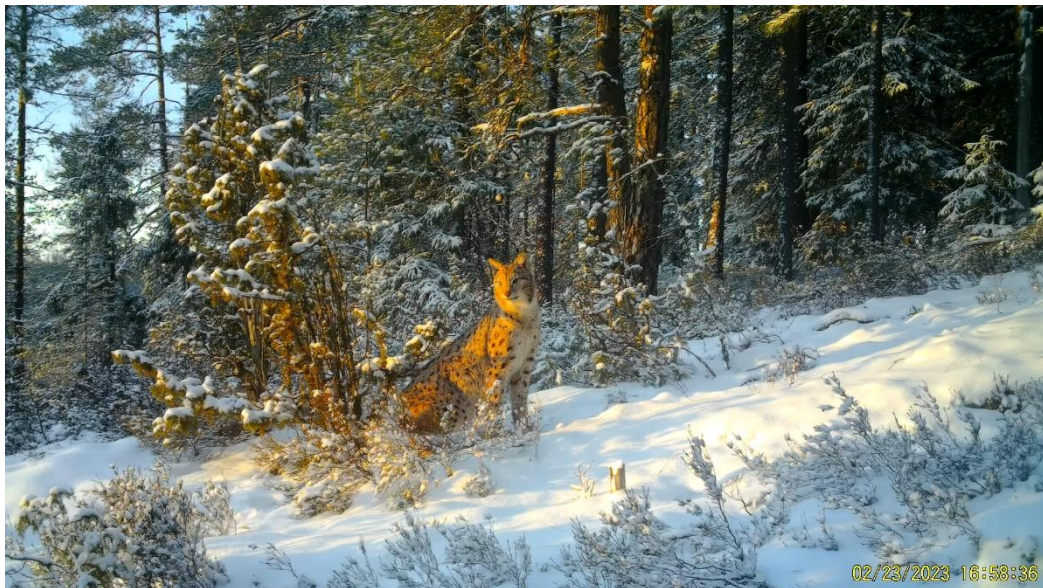
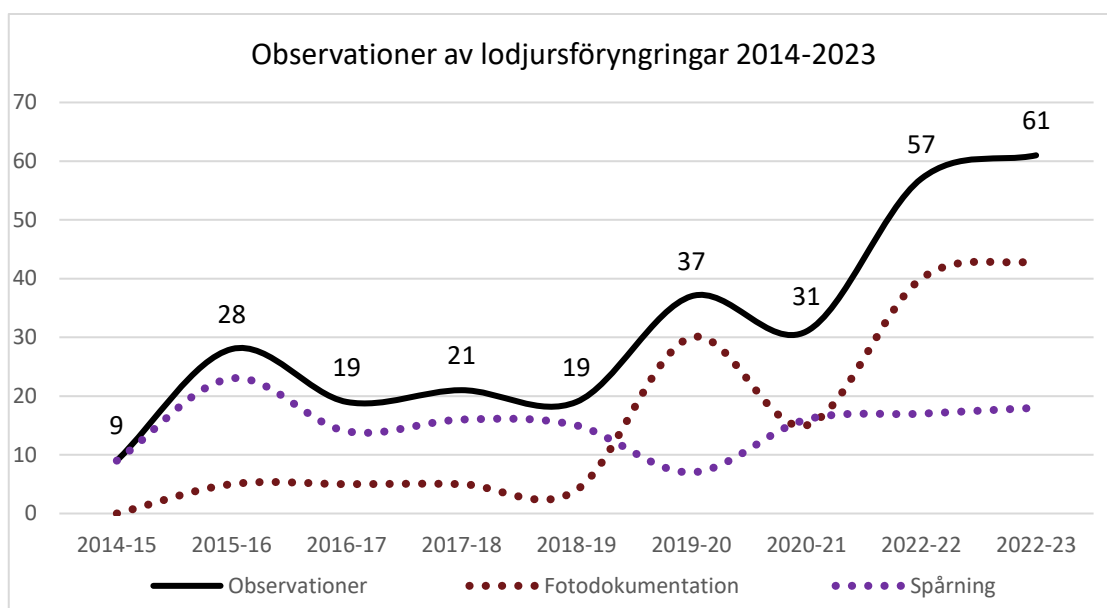

Bild 2. Lodjur fotograferad med viltkamera i Givornas naturreservat

2.3 Kameraanvändning i lodjursinventeringen

Länsstyrelsen har under säsongen dokumenterat majoriteten av sina lodjursföryngringar via foto och film (Figur 2). Vidare har Länsstyrelsen för första gången passerat 20 000 kameradagar under en säsong (Figur 3). Det är fjärde säsongen i rad som antalet kameradagar ökar. Över 240 (246) lodjursobservationer dokumenterats på kamera under säsongen (Figur 4). Även antalet lodjursobservationer via kamera ökade för fjärde året i rad. Kamerorna har placerats över hela länet (Bild 4)

Figur 2. Antalet dokumenterade observationer av lodjursföryngringar i roibase, metod och utvecklingen över tid (2015 – 2023).

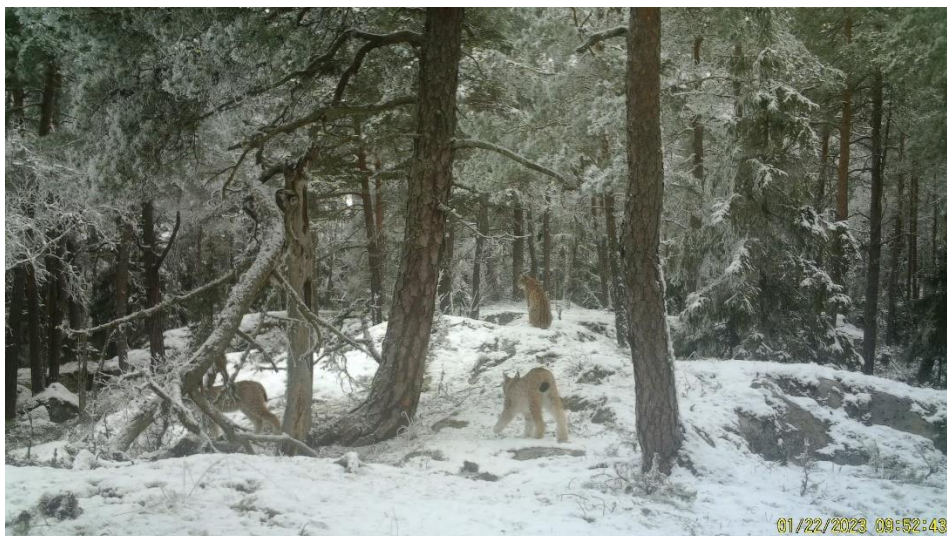
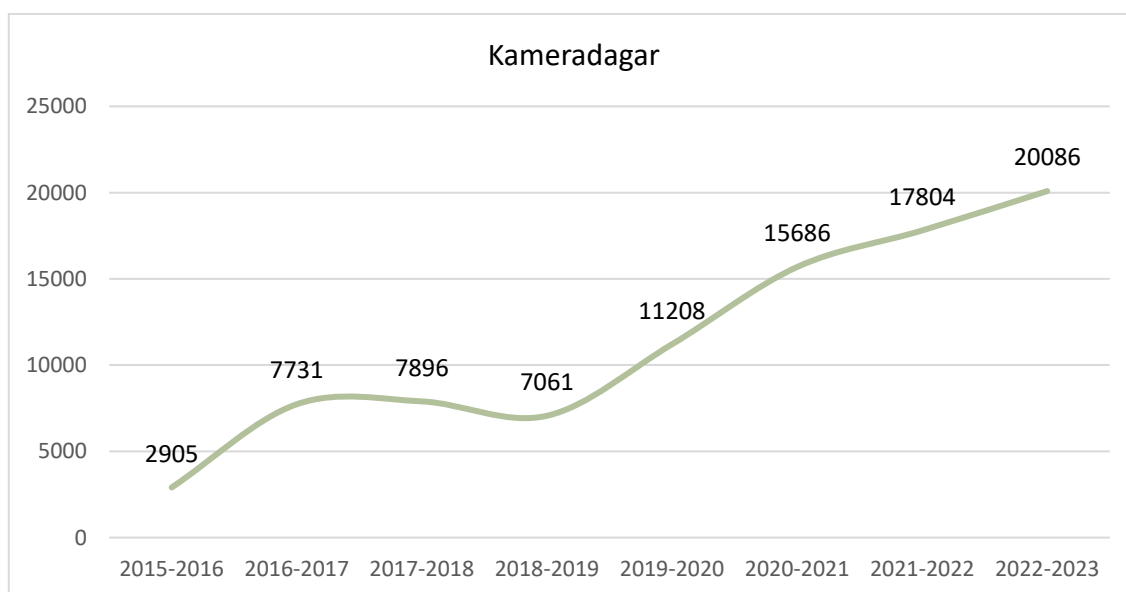
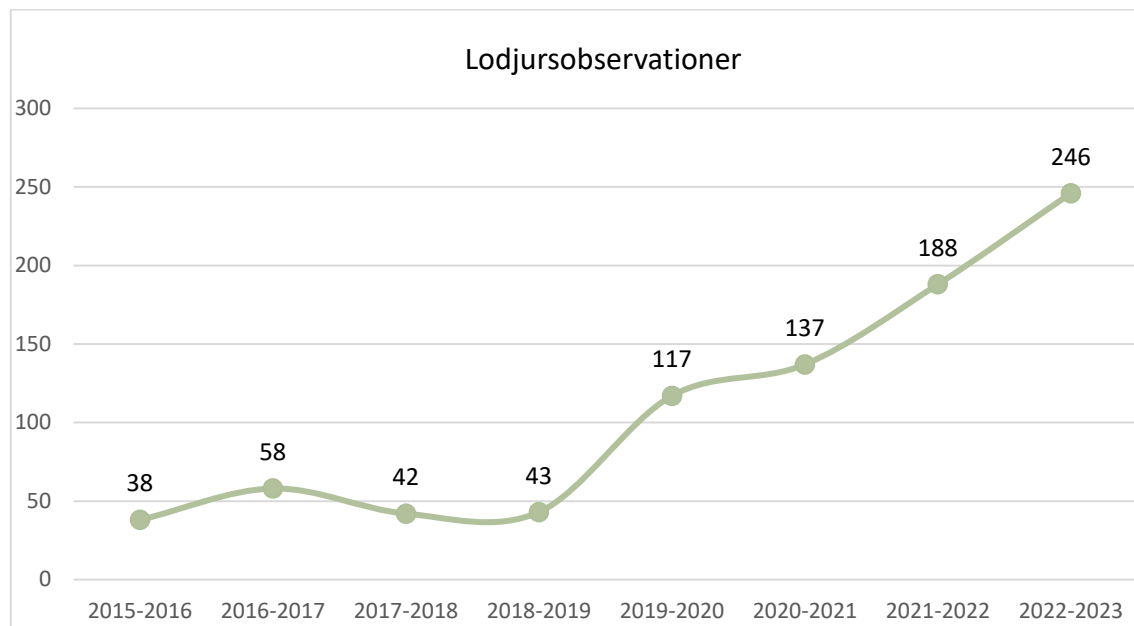

Bild 3. Lodjursfamilj utanför Forkesta i Västerås kommun.

Figur 3. Antalet kameradagar i under inventeringssäsongen och utvecklingen över tid (2015–2023).

Figur 4. Antalet lodjursobservationer av lodjur på viltkamera under inventeringssäsongen och utvecklingen över tid (2015–2023).

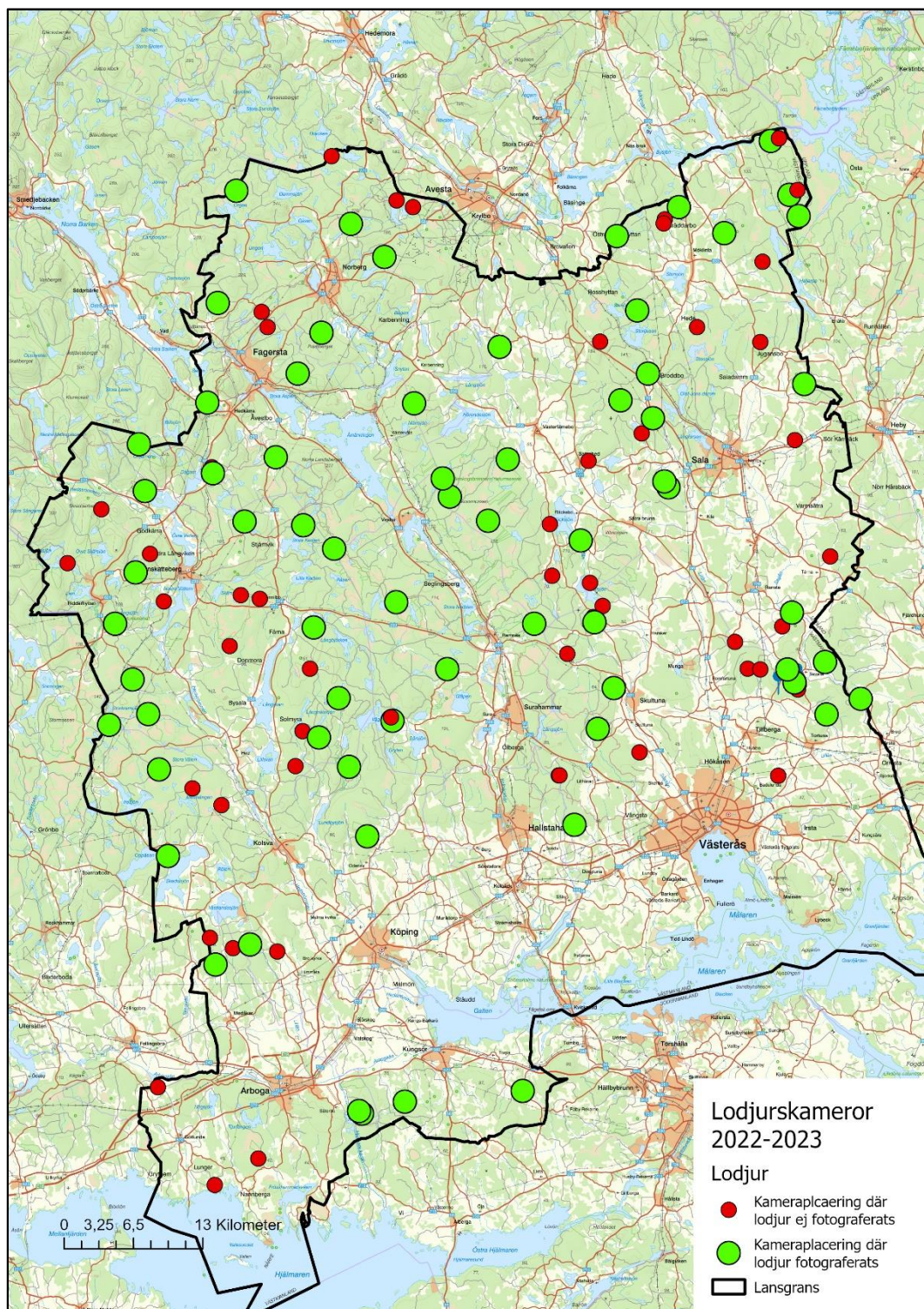

Bild 4. Länsstyrelsens placering av kameror och resultatet av de enskilda kameraplaceringarna. Grön punkt = Plats där lodjur fotograferats. Röd punkt = Plats där lodjur ej fotograferats

3 Varg

3.1 Vargrevir

Totalt berördes Västmanlands län av åtta (8) revir under inventeringssäsongen 2022–2023 (bild 5). Fyra (4) familjegrupper och fyra (4) revirmarkerande par. I alla familjegrupperna utom en (Mjuggsjön) dokumenterades föringring.

3.1.1 Almhöjden

Status: Familjegrupp med årsvalpar

Utbredning: Delas med Örebro och dalarnas län

Tiken: G161-21 (Född i Haraldsjön-reviret)

Hanen: G85-22 (Född i Aspafallet-reviret)

Hittades första gången: 2021 – 2022

Övrigt: Sannolikt upplöst då fyra vargar fälldes i reviret under licensjakt i januari 2023, var av både revirmarkerande hane och tik.

3.1.2 Billingbo

Status: Revirmarkerande par

Utbredning: Länseget revir

Tiken: G22-22 (Född i Aspafallet-reviret)

Hanen: G238-21 (Född i Venabäcken-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

3.1.3 Hälleskogsbrännan

Status: Revirmarkerande par

Utbredning: Länseget revir

Tiken: G165-21 (Född i Tönsen-reviret)

Hanen: G2-22 (Född i Gåsmynen-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

3.1.4 Kesberget

Status: Familjegrupp med årsvalpar

Utbredning: Delas med Dalarnas län

Tiken: G64-17 (född i Färna-reviret)

Hanen: G84-16 (Född i Vimynen-reviret)

Hittades första gången: 2016–2017

3.1.5 Mjuggsjön

Status: Familjegrupp

Utbredning: Delas med Örebro län

Tiken: G35-20 (Född i Haraldsjön-reviret)

Hanen: G2-20 (Född i Vidaln-reviret)

Hittades första gången: 2021–2022

3.1.6 Tinäset

Status: Revirmarkerande par

Utbredning: Delas med Dalarnas, Uppsala och Gävleborgs län

Tiken: G41-22 (född i Igelsjön-reviret)

Hanen: G205-17 (Född i Glamsen-reviret)

Hittades första gången: 2018-2019

3.1.7 Vargmossen

Status: Revirmarkerande par

Utbredning: Delas med Dalarnas län

Tiken: G197-19 (Född i Gåsmynen-reviret)

Hanen: G183-21 (Född i Järsjön-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

3.1.8 Venabäcken

Status: Familjegrupp med årsvalpar

Utbredning: Länseget revir

Tiken: G55-17 (Född i Kesberget-reviret)

Hanen: G226-19 (Född i Vidaln-reviret)

Hittades första gången: 2018–2019

Övrigt: Licensjakt genomfördes i reviret i januari 2023. Endast den revirmarkerande hane fälldes och har sedan sannolikt ersatts av G130-22 (Född i Tönsen-reviret). Reviret bedöms som fortsatt intakt

3.2 Vargstammens utbredning 2022 – 2023

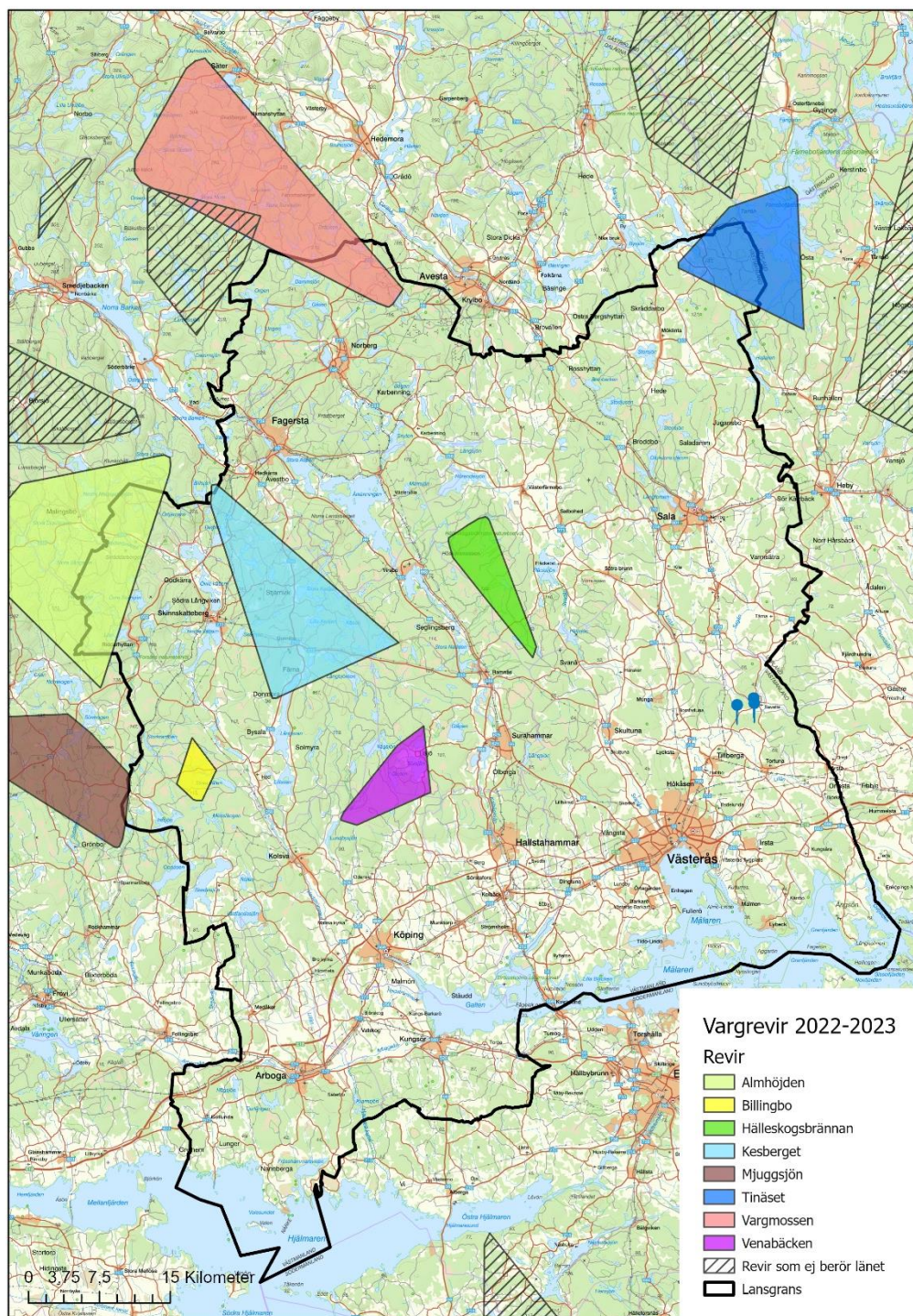
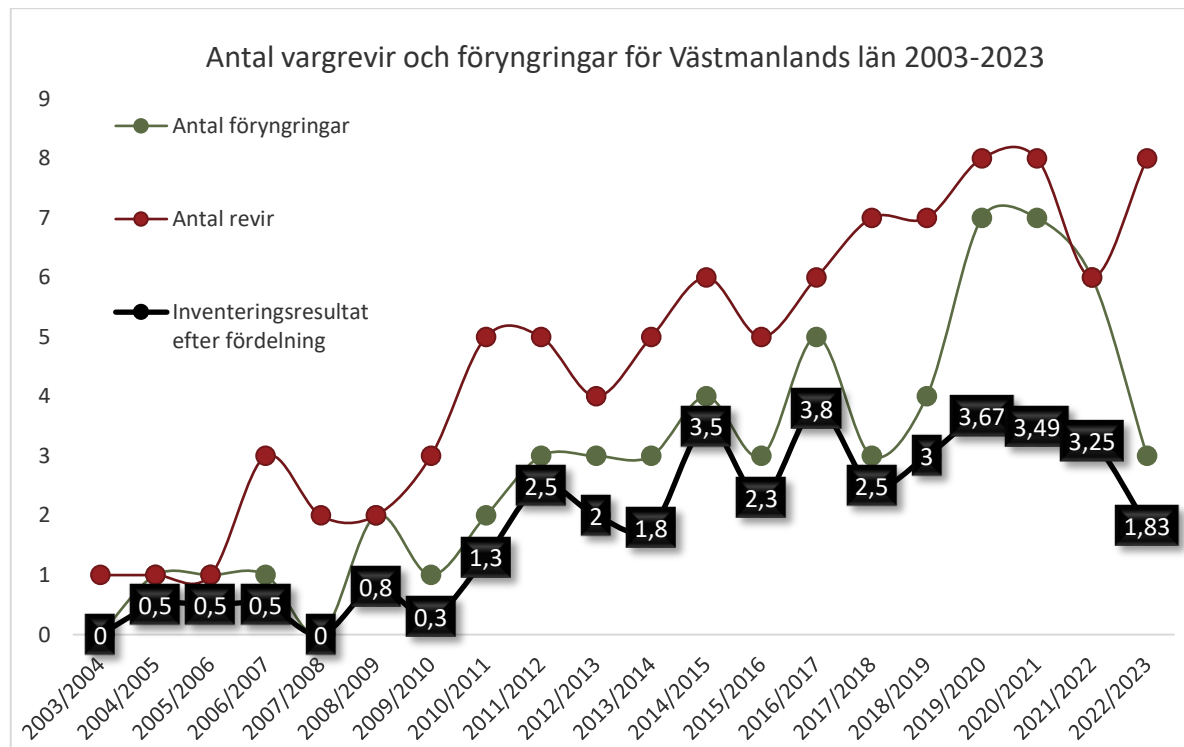

Bild 5. Kartan visar DNA-polygonen för de vargrevir som berör Västmanlands län. Polygonerna visar inte vargrevirens faktiska gränser utan endast det område där DNA från revirmarkerande individer har samlats in. De streckade polygonerna är omkringliggande revir som ej berör Västmanland

3.3 Vargstammens utveckling i Västmanlands län 2003–2023

Figur 5. Vargstammensutveckling i Västmanlands län från 2003 till 2023. Grön linje visar antalet revir som berört länet. Blå linje visar antalet föryngringar som berört länet. Svart linje visar inventeringsresultatet efter fördelning med grannlän.

3.4 Döda vargar

Utöver de tio (10) vargar som fälldes under licensjakten i Almhöjden och Venabäcken har en (1) död varg rapporterats i Västmanlands län under inventeringssäsongen.

4 Björninventering 2022

Under hösten 2022 genomfördes en björnspillningsinventering i länet. Totalt inkom 9 prover, var av 3 kunde efter analys bekräftas vara från björn.

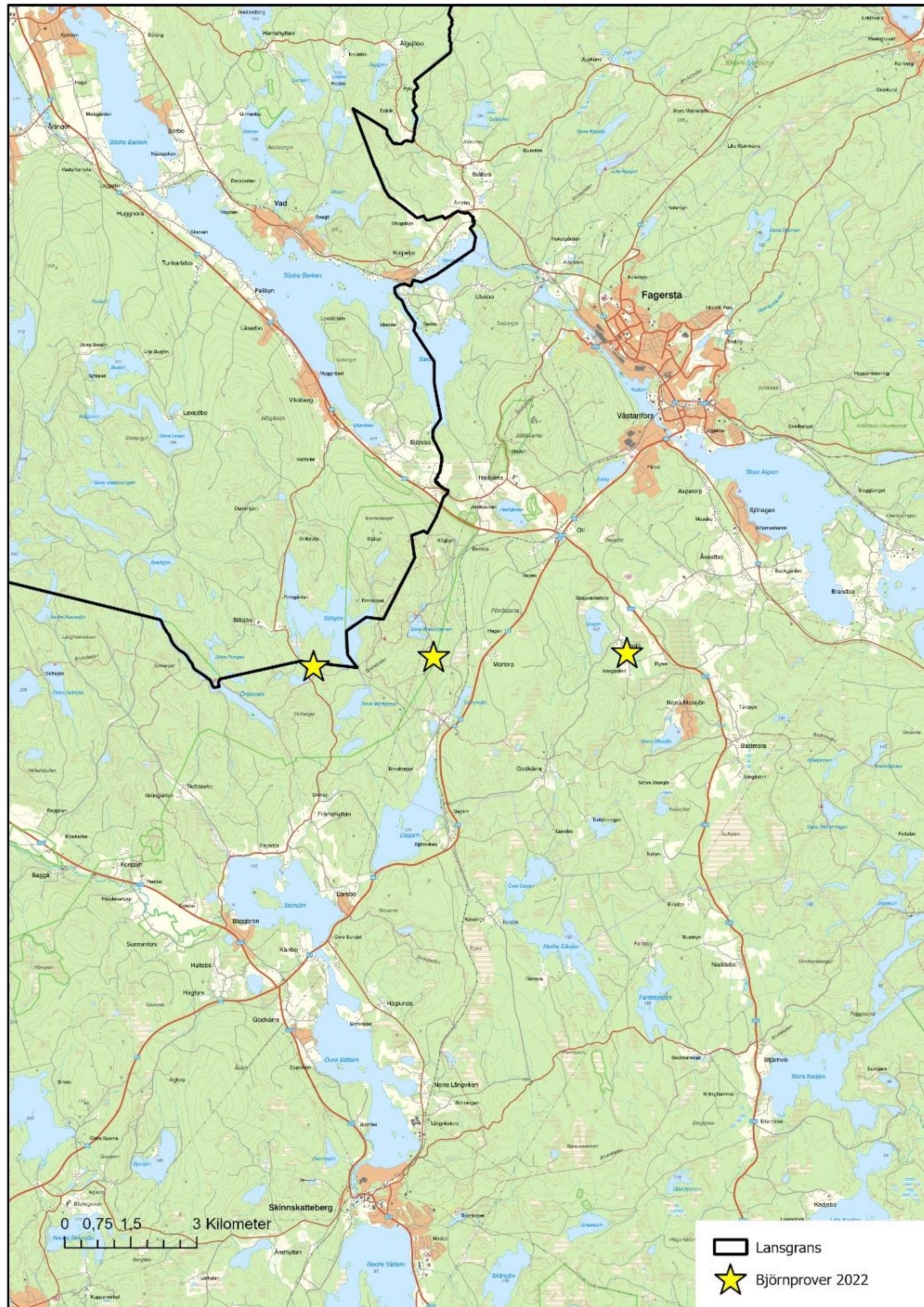

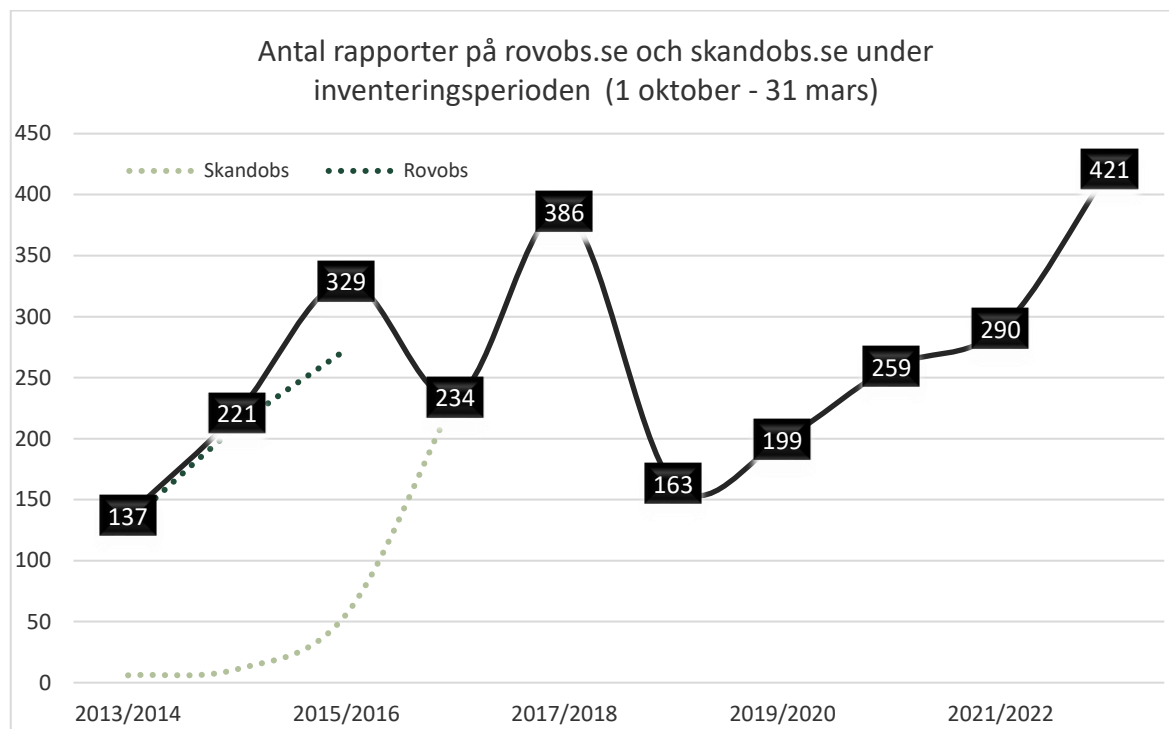
Bild 6 Karta över insamlade prov under björnspillningsinventeringen 2022 som efter analys visade sig komma från björn

5 Järv och Kungsörn

Under säsongen 2022–2023 har ingen observationer av järv kvalitetssäkrats i länet, varken genom spårning eller viltkamera.

Ingen kungsörnsinventering genomfördes under våren 2023

6 Rapportering av stora rovdjur

Figur 6. Utvecklingen av rapporter över tid i Länsstyrelsens rapportsystem Skandobs.

Under inventeringssäsongen 2022 - 2023 (1 oktober – 31 mars) registrerades 421 rovdjursobservationer på Länsstyrelsens rapport sida skandobs.se och via appen Skandobs Touch. Detta är en ökning från 2021–2022 och där med fjärde året i rad med en ökad andel rapporter och med det även det högsta registrerade antalet rapporter.

Ingår i Länsstyrelsens rapportserie

ISSN 0284-8813

Har du frågor eller önskar fler exemplar, kontakta

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås

Telefon 010-224 90 00 | E-post: vastmanland@lansstyrelsen.se